

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

A reakció.

* A Fejérváry-kormány megbukott ugyan és ma-holnap letűnik az élet szinpadáról — de ez aligha jelenti egyuttal, hogy az általános választói jog is lekerül a napirendről. Lehet e szociális kérdéssel, mely immár az egész földtekén hallható döntéssel ostromolja az alkotmány sánczait, rokonszenvezni vagy ellene nyilatkozni, annyi azonban tagadhatatlan, hogy elemi erővel nyomul a forrongó, égető politikai kérdések homlokterébe.

Aki a jogegyenlőség híve, az kétségtelesen félre fogja, hogy e nemzeti követelés nem találkozik a korona tetszésével, de, aki a haladás és a liberalizmus híve és aki féltékenyen őrködik afelett, hogy Magyarországot belpolitikájába illetéktelen tényezők ne avatkozzanak, az kétszeresen fogja félre, hogy e politikai kérdések olyan körülmények között kellett hátterbe szorulnia, amelyek egyaránt aggodalommal töltik el a reakció sötét szelleme ellen harcoló férfiu, mint a nemzeti politika szabad kifejődéséért és teljes függetlenségéért küzdő hazafit

Mert miként annak idején, az egyházpolitikai törvények megalkotásának előestéjén, úgy ma is denevérek szárnycsattogása, baglyok huhogása hallható a levegőben. A feudalizmus és a klerikalizmus frigré lépve, ismét a reakció fegyvereivel akarják elhomályosítani azt a hasadó hajnalényt, mely *ezuttal* a jogegyenlőség alakjában akar felvonulni Magyarországot politikai látóhatárán Hasztalan erőlködés!

De vajon mit szól a koalíció, az a koalíció, mely a nemzeti vívmányok képviselője és szószólója gyanánt geráta magát a nemzet szemében, ahhoz, hogy egy nemzeti vívmánynak le kellett kerülnie a napirendről?

Nem a Fejérváry kormányért keseregünk ugyanis mi, mely kormány fogantatása pillanatától kezdve magában hordta közeli kimulogtatásaira, melyekkel a koalíció elhalmozta, hanem igenis keseregünk afelett, hogy a koalíciónak minden eszköz, még a legsötétebb reakció is, kedves és alkalmas, ha a maga fanatikus céljait szolgálja. Mert nem ámitsuk magunkat, Bécs minden praepotenciája dacára sem avatkozott volna Magyarországot legszorosabb belügyeibe, ha a koalíció kebelében terjeszkedő főiri irányzat nem találja meg az összekötést az osztórák aulikus körökkel avégből, hogy a maga reakzionárius nyomásával megakassza Magyarországon a győzedelmes előretörő szabad szellemet, amelynek fuvalmától — jelentkeztek az bármilyen megnyilatkozásban — oly nagyon ludbörzik a koalíció soraiban helytálló főiri elemek a háta.

Az általános választói jognak és az annak megvalósítását programjával kitűzött Fejérváry-kormányának tehát lefutak — és már most kezdheti a koalíció újabb a meddő kísérletezést, hogy miként akarja a maga intranzigens nemzeti követelésének szellemében szétbogarzni a politikai válságnak még erősebben összezilált szálait. Az eredmény

előrelátható újabb kudarcz lesz, hacsak a hatalom polca után szövőrg koalíció nem áldozza fel a maga nemzeti követelését is és talán az Apponyi stilsztikai konyhájából kikerülő valami burkolt frázissal nem törli ki szeméit annak a nemzetnek, mely előtt váltig hajtogatta, hogy a magyar vezényszó követeléséből egy szemernyit sem enged.

A koalíció valóban büszke lehet arra, hogy aknamunkájának sikerült a Fejérváry-kormányt és az ő politikáját megbuktatni. Büszke lehet e számottevő, politikai eredményre annyival inkább, mert vakondtúrásainak nemcsak az sikerült, hogy a reakció sötét szellemeit reászabadította Magyarországra, hanem az is, hogy egy emínter magyar belpolitikai kérdésben ismét az udvari kamarilla hallatja a maga vétőjét.

Ennyi nemzeti vívmánnyal csakugyan megkezdheti a koalíció a Canossajárászt Bécs felé és átvetheti immár a nemzet údviváltságára közepette a kormány gyepelőt.

A magyar vezényszó nemzeti követelése ugyan össze fog zsugorodni valami »nesze semmi, fogd meg jól« című köntörfalazással, valami évtizedek múltán megvalósítandó jámbor óhajjára — de mit törődik ezzel a koalíció, ő immár tozódni fog a hatalom teljességében és beíri azzal a dicső vívmánnyal, hogy Ausztriában ismét előkerülnek sötét ödukkból a haladás és a jogegyenlőség ezer és egy ellenségei és irtó háborút hirdetnek Magyarországnak liberális szellemben való előrenyomulása ellen és beíri azzal a fényes eredménnyel, hogy ismét mozgásba helyezvük azon titkos érdek-

TÁRCZA.

A myrtus-erdő.

— A 'Bajai Hirlap' tárczája. —
Anatole France.

Nagyon értelmes kis fiu voltam, de mikor ugy a tizenhetedik évemben jártam, teljesen elbultam. Akkortájt olyan féltékenység veti rajtam erőt, hogy ha köszönnöm, vagy valamely társaságban le kellett ülöm, beléizzadtam. Ha asszonyokkal voltam együtt, valami rémület-félet éreztem. Szigoruan tartottam magamat Krisztus követésének a következő szabályához, melyet nem tudom melyik alsóbb osztályban tanultam, s mely megmaradt emlékezetemben, talán mert verseit, melyek Corneille-től valók különöseknek találtam:

Gondosan kerül a dámk társaságát,
Fehérnép közt lesi a sátán zsákmányát.
Ajánld egyetemen az Ur szent kegyébe
Mindegyiket kinek példás az erénye,
S hogyha látod őket, bucsuzni ne légy rest,
Szeresd valamenyt, de Istenben szeresd.

Követtem a néhai mysticus barát tanácsát; de ha követtem, bizony akaratom ellenére történt. Nem voltam rest bucsuzni tőlök, de azért néha szivesen maradtam közölökben.

Anyám barátói közt volt egy asszony, akivel együtt lenni és hosszasabban elbeszélgetni — különösen szerettem volna. Ez a hölgy Adolphe Gancának, a korán elhunyt, híres zongoraművészenek az özvegye volt. Alice-nak, hivaták. Soha sem láttam jól sem a haját, sem a szemét, sem a fogait. . . . Hogy is nézre meg jól az ember azt, ami hullámzik, csillámlak, ragyog, elvakít? Hanem szebbnek tűnt föl előttem álomképeimnél; s úgy tetszett mintha valami légies, szinte föld fölötti lény láttam volna benne. Anyám azt szokta mondani, hogy a Gancané asszony arcvonásai külön-külön nem mutatnak semmi rendkívülit. Ahányszor csak anyám ezt a nézetét fejtegette, apám mindannyiszor hitetlenül rázta a fejét.

Talán, mert az én derék apám is úgy volt vele, mint magam s nem vette szemügyre egy külön-külön a Gancané asszony arcvonásait. És, ha a részletekhez kifogás férhetett is: az egész arc elbájoló volt. Ne higgyenek anyámnak: képzélni sem tudok Gancané asszonynál szebb nőt. És ha Gancané asszony vonzott! a szépség kedves dolga; Gancané asszony megremített: a szépség retentő dolga.

Egy este, mikor apámnál vendégek voltak, Gancané asszony lépett a terembe. Arczifejezése kissé fölborított. Néha, férfiak között, olyan arcot mutatott, amilyen egy királynőé lehet, aki enni ad a madarainak. Aztán egyszerre elhűsödött; minden mozdulata gögös leereszkedett fejezet ki; arca megre, tekintete élessé vált; s néha-néha olyan mozdulatokat tett illatos legyezőjével, mintha el akarná üzni az undort, mely királynőé lehet. Mindent nem tudtam megmagyarázni magamnak. Ma már tökéletesen értem a dolgot: Gancané asszony kaczer volt, punkum.

Amint mondtam, akkor este mindenkinek, még nekem, a legalázatosabbnak is juttatott egy morzsányi mosolyt. Nem tudtam levenni róla a szememet. Ugy tetszett, mintha szép szemre valami végtelen zomorúságot árukt volna el. Kétségbe estem. Amint láthatják, jó lélek voltam. Kérték, hogy zongorázzék. Chopin egyik nocturnéját játszottam: soha sem hallottam olyan szép zenedarabot világéletemben. Mintha Alice ujjai, fehér hosszú ujjai, melyekről előbb lezuhata a gyűrűit, valami földöntúli csirögatással csiklandoztaták volna a fületem.

Mikor abba hagyta a játékok, önkénytelenül, ösztönyszerűleg, azt sem tudva, mit csinálók, helyére vezettem és innél ültem. Ahogy megéreztem keble illatát, behunytam a szememet. Kérdezte: szeretem-e a zenét: hányig megremegtetett. Fölnéztem, láttam, hogy rám tekint és ez a tekintet elvesztett.

— Igen, uram — feleltem zavaromban. . . . Ah, hogy a föld nem nyit meg s nem nyel el mindenestől ebben a pillanatban! . . . De hát az ember legforróbb óhaját is siket füle talál a nagy, az érzéketlen, a közömbös Természet előtt.

Egész éjjel a fejemet vertem és szidtam maga-

mat agyba-föbe: »Te számár, te hülye, te bivalbornyu!« És reggel, hosszas elmélkedés után, még mindig nem békültem ki enmagammal. Így évődtem: »Ha azt akarjuk mondani egy hölgynek, hogy szép, hogy gyönyörűség, hogy igaz sóhajt, igazi zokogást tudott kicsalni zongorájából — és nem tudunk egyebet dadogni, csak ezt a két szót: Igen, uram, akkor bizonyára még fölött szegények vagyunk társalgás dolgában. Noizére Péter, tökfőkő vagy, bujj el.«

Fájdalom, még elbujnom sem lehetett, ahogy szerettem volna. El kellett járnom az iskolába, ebédnél kénytelen voltam emberek közé ülni, a sétálás elől sem szökhettem meg. El-eludogostam a kezemet, meg a lábamat, ahogy csak tudtam, a nyakamat behuztam a két vállam közé, de azért megláttak, észrevettek, ami nagyon szerencsétlenül tett. A cimborám közt még csak megvoltam halahogy; szükse esetén megöklöttem őket vagy összeveredtem velök; ez is megírja föllépésnek; ha még nem is fesztelenség, de már határozott viselkedés, már olyan, amilyen. De anyám barátinóval szemben szánalomra méltó voltam. Beláttam, mely megbecsülhetetlen Krisztus követésének ez az arany-szabálya:

Gondosan kerül a dámk társaságát.

— Oh, mily fűdvös tanács! — tűnődtem. — Ha én is kerültem volna Gancané asszonyt azon a gyászos emléki estén, mikor olyan költőileg játszotta Chopin legszebb nocturnéját, mikor nem tudom miképp, a zongoraszó megborzongatot . . . ha akkor kerültem volna Gancané asszonyt, nem kérdezhettem volna: »Szereti-e a zenét?« s én nem feleltem volna: »Igen, uram!«

Ez a két szó: »Igen, uram«, szüntelen a fülellem csengett. Emléket sehogy sem tudtam elizni lelkemből, vagy jobban mondvá, öntudatomnak azt a borzasztó jelenségét életem meg, melyben úgy tetszett, mintha az idő folyása hirtelen meg akadt és én örökre abban a pillanatban maradtam volna, midőn ezt a két helyrehozhatatlan szót kiejtettem: »Igen, uram.« Nem mondhatom, hogy lelki furdalás kínzott. A lelki furdalás kedves dolog ahhoz képest,

szalak, melyek a magyar nemzetet pórázon vezetni akarják

Politikai meteorológusok szerint immár pirkadni kezd az éghozton és te, édes nemzetem, felocsúdván abból a kábító mórumból, melybe a koalíció hangzatos jelszavai ringattak, álmélkodva fogod tapasztalni, hogy mily neveléses égerket szültek a régóta vajdú hegyek. Se pénz, se postó, sőtba dobva az általános választói jog és a magyar vezényszó és helyébe lépett az Ausztria felől fenekelő armány és cselszövény

És ha mindez be fog következni, akkor én édes nemzetem, hódoló kézcsofokra járulhatsz a te érdekeid fölött hűségesean örködő, kegyelmes és méltóságos patronusaid, az Andrásyak, az Apponyiak et consortes elébe!

Politikai hírek.

A képviselőház újabb elnapolása. Szeptember 15-ike aligha igazolta az előzetes izgalmas várakozásokat. Semmiféle nagy szenzációja a képviselőház ülésének nem volt.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök bejelentette, hogy miután a kormány a kiegyenlítés elvált feladatát meg nem oldhatta, lemondott. Lemondását elfogadta a király s az ügyek vezetésével ideiglenesen megbizta. Fejérváry szavai szerint, a király még mindig reméli, hogy létre jöhet a kiegyenlítés és a többség sorából nevezhet ki kormányt. Az újra felveendő tárgyalásokra azonban idő és nyugalom kell. Ennélfogva a képviselőház október tizedikéig királyi kéziratral elnapolatott.

Az ex-lexben történt elnapolás a koalíció soraiból ismét felpanaszolták; *Kossuth* határozati javaslatával elvi tiltakozást emelt ezen tény ellen. *Fejérváry* és *Tisza* viszont óvást emeltek az ellen, hogy az elnapoló királyi kézirat felolvasása után a képviselőház tanácskozzék és határozatokot hozzon. Miután pedig ezen jogos óvásokat a renitens koalíció nem respektálta, odahagyták a tanácskozási termet. Erre aztán az ellenzék, melyhez az új disszidensek is csatlakoztak, egyhangulag elfogadta *Kossuth* indítványát.

Ez a száraz történet a másfélórás ülésnek.

Kristóffy képviselő. A folyó hó 14-iki németbognai képviselőválasztás teljes csendben folyt le. *Seam* választási elnök nyolc órákor megnyitotta a választást és jelentette, hogy egyedül *Kristóffy* József belügyminisztert jelölték. A törvényes idő leteltével ugyan jelölt nem ajánlottak és így az elnök *Kristóffy* a németbognai kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének jelentette ki.

amit én érzetem. Úgy hat hétig sötét buskomorságban siniteltem: e hat hét múltán magok szülem is észre vettem ostobaságomat.

Ostobaságomat ez tette teljessé, hogy épen olyan vakmerően ítéltm, mint amily féltékeny viselkedtem. A fiatal emberek emléje rendezem mervem. Az enyém hajlithatlan volt. Meg voltam győződve, hogy zsebenem az igazság. Szajaj és torradalomra vágó voltam, míhlyt egyedül maradtam.

Milyen vig, kemény, hatalmas fizető voltam, mikor magamra hagyták! Azóta nagyon megváltoztam. Most már nem igen félek a kortársaimtól. Amennyire lehetséges, meg tudom találni az engem illető helyet azok közt, akiknek több eszük van, mint nemem, s azok közt, akiknek kevesebb van; és számított az előbbiek elnézésére. Ellenben, ma már nem vagyok oly bátor és nyugodt magammal szemben... De hisz én arról az időről beszélök önöknek, mikor tizenhetedik évben jártem. Képzélhetik, hogy ez a féltékenységgel vegyes vakmerőség valami csodálatosan képtelen lényt alkotott belőlem.

Félévré rá, hogy az a csunya kaland történt, melyet elmondtam, némi sikerrel végeztem el a retorikáról nevezett osztályt. Apám falura küldött vakációzni. Egyik legserényebb és legdrágább kártyásk, a saint-patricei öreg doktor kért meg, hogy fogadjon pár hétre magához s viseljen rám gondot.

Tehát Saint-Patrice-ba mentem. Ez a Saint-Patrice kicsinyke falu a normandiai tengerparton. Erdőnek támaszkodik és legjöztesen nyulik le a lihomok partig, melyet két oldalról meredek sziklafalak környeznek. Ez a part abban az időben vad, elhagyott volt. A tenger, melyet akkor látni legfeljebb, az erdő, melynek csönöje oly édesen hatott rám, eleinte valami elragadtatás-félebe ringattak. A víz és a lombok ringadozása összhangban volt lelkem ingadozásával. Kereszül-kasul lovolgattam az erdőt, féltelmelen hempergettem a tengerpart fővénén, tele vágygál valami ismeretlenre, melyet mindenütt sejtettem, s melyet nem találtam sehol.

A szabadelvűpárt interpellációja. A szabadelvűpárt f. hó 15-iki értekezletén gróf *Tisza* István nivatkozva a kormány lemondására, felhívta a konferencia figyelmét azon eddigél még meg nem czáfolt hírlapi közleményekre, amelyek szerint a kormánynak az általános titkos szavazati jog behozatalára irányuló javaslati a külügyminiszternek és az osztrák miniszterelnöknek beavatkozása folytán utasítottak vissza. Egyénelig a kormánynak azon tényét, hogy az általános választói jog kérdését a válság közhangulatába belebotta, a legulsóbban aggodalommal fogadja, de ha a felség elhatározása a külügyminiszter és az osztrák miniszterelnök beavatkozása mellett jött létre, ez alkotmányunknak oly nagy sérelme lenne, amit a szabadelvűpártnak, mint a 67-iki kiegyezés védőjének, hallgatással tűrni nem lehet. Indítványozza ennélfogva, hogy a miniszterelnökhöz ez irányban a Házban interpelláció intéztessek. A párt e javaslatot magáévé tette és az interpelláció megtételére *Tisza* István grótot kérte fel.

A városi közigazgatás bajai.

Dr. Hegedűs Aladár polgármester, a törvényhatósági közgyűlés megbízásából folyó hó 11-én a polgármesterek pancsovai kongresszusára utazott.

A magyarországi városok törvényhatóságainak kiküldöttéi ugyanis szeptember 11-én kongresszust tartottak Pancsován.

Most, mikor a nagy politika mindenkit ugyansóly magának foglal le, még mindig alkalmannak találják a városok rendezését tárgyalni, ami azt mutatja, hogy elsőrangú vitális kérdés ez.

A parlamentben is, mondhatnók évek óta folyó közgyű vitákat hallottunk a közigazgatás reformjára nézve, bár az utolsó években sokat javult, de tulajdonképen feladatának azért nem felel meg, mert tulajdonképen működési körétől elvonják a formához való szigorú alkalmazások és feltételei: felületes, nehézkes, megbízhatatlan és bizony sokszor nem érdekeltek. Mindezek a bürokratizmus tulajdonságai erednek és hogy az évtizedeken át jelzett reform máig sem valósult meg egészen, az javarésben annak tudható be, mert a városokra újabb és újabb terheket róttak, melyek feladata körén esnek, anélkül, hogy végrehajthatóságuk előfeltételeit megállapították volna. Az önkormányzati jogot nem hozták az élet örökös fejlődésének eredményeire, mert sok tekintetben azt a jogot meg is nyírják át és egyes városokat anélkül, hogy geográfiai szempontból is megfigyelték volna, ipari vagy kereskedelmi tekintetben, túlságos sok adománnyal becztek, másokat maguk szegénységében vétképen gyámoltáns nélkül hagyták, amely városok nem tudtak azután semmiféle irányban haladni.

A közigazgatás rekonstruálására felelté nagy szükség van. A külföldi mintára szabott egyszerűsítés nem hozott szemmel látható nagyobb eredményeket. Egyszerűsítették, de egyre zavarosabb lett, a rendszerük kiszált, szövevényes, az ügymenet

Égész nap egyedül kóboroltam. Néha, minden ok nélkül elgöngyöl a sirás. Máskor meg úgy rémlett, mintha szivem egyszerre oly erővel kezdett volna dagadni belsőmben, hogy azt hittem, belé halok. Szóval nagy zavart éreztem a lelkemben; de van-e a világban nyugalom, ami fölér azzal a nyugtalansággal, melyet akkor átéltem? Nincs. Tanam az erdő, melynek gallyai arczomat verdestek, tanam a sziklafal, melyen elnémtem, amint a nap lenyugodott a tengerre; tanuim, hogy semmi sem ér föl azzal a bajjal, amely akkor kínzott; tanuim, hogy semmi sem ér föl az ember legelső álmaival! Ha a vágy megszépít minden dolgot, amiért fölérjéget, az ismeretlen vágya megszépíti az egész világot.

Meglehetőes éles látással jötkora naivság fért meg bennem. Talán sóltáig nem jöttem volna rá nyugtalanságom és homályos vágyaim okára... de egy költő fölynitotta a szememet.

A költőket már a collegiumban megszerettem, s ez a szenvedélyem mind e ma napig nem hagyott el. Tizenhét éves koromban imádtam *Virgilt*, s ma jönnem úgy értemtem, mintha tanáram soha sem magyaráztak volna. S amiódöben, mindig hordtam magammal egy *Virgil*-peldányt; *Bliss*-féle, orosz kis *Virgil* volt, még most is megvan. Oly féltékenyen őrzöm, ahogy csak őrizni tudjk valmit; száraz virágok hullanak ki belőle, ahányszor fölnyitom. E virágok közül a legrégiebbeket abban a saint-patricei erdőben szedtem, ahol oly boldog és boldogtalan voltam tizenhét éves koromban.

Tehát, egy szép nap, mikor egyedül barangoltam ennek az erdőnek a szélén s gyönyörködtem szivtam a lekaszált széna illatát, míg a tenger felől fujdogáló szél sóh lehe érdesre csipte ajkamat — egyszerre nagy fáradtságot éreztem; leültem a földre és hosszan elnémtem a felhők kóborlását.

Aztán, pusztá megszokásból kinyitottam *Virgilemet* s olvastam: *Hic, quos durus amor...*

„Itt, akiket a kegyetlen szerelem kínos epedékre kárhoztatott, rejtözöttek, titkozatos utakon járnak és a myrtus-erdő rájok bocsájta árnyát...”

labirint-zavarral béleli az ügyes-bajos ember dolgát. A búróban dolgozó törvényjavaslat készítői a községi és városi életet a maga valóságában nem ismerik; teóriákon ragódnak, javaslatot javaslat nyakára készítének és a legtöbbször a kiinduló pontja téves.

A magyar alkotmányt és intézményeinek javarészt egy hosszú történeti fejlődés eredményének tekinthetjük. Így a vármegyék, járárok, városok önkormányzati joga is a történelem fejlődésének retortáján szürodött át. Az a körülmény, hogy az 1886. törvényhozás megállapította a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városokat, nem hozott javulást, mert ez a kis osztályozás szerintünk egészen felesleges. Mert némely faluszerű rendezett tanácsú város csak éppen azért, mert kevesebb lakossága van, kevesebb jogkörről bír, mint a másik. A fogalmak összezavarására vezet, ha a földrajzilag határolt vármegyét, várost, községeket közigazgatási és politikai fogalmak szerint kell osztályoznom és a szervezetek különbségét nem ismerem.

Szerintünk a város szervezetének egyformának kell lenni. Per analogiam: a jelenlegi kis község elnevezést „falu” szóval kell pótolni, melyek, mint ma kisközségek egy-egy körjegyzőségbe csoportosítottának, községek lennének a mai nagyközség elnevezés alatt, városok, valamennyi th joggal felruházva, járárok: falvak és községekből, melyek tennék a vármegyét.

A városok szervezetét egyszerűsíteni kell. Élén a polgármester álljon, mellette a tanácsosok, akik a tanácsot alkotják. A rendőrség, az árvászek a városok szervezetéből kilapcsolandók. A törvényben taxatív azok az ügyek sorolódnak fel, melyek a polgármester, mint egyéni személy és azok, melyek a tanács hatáskörébe tartoznak. A városok tisztviselői a város népességéhez mérten a közgyűlés válassza. Birjon a közgyűlés szabályrendeletalkotásával, ellenőrzi a közigazgatás menetét, felgyelmi hatóságot képezzen a tisztviselők felett, de ne legyen fellebbezési fórum, hanem bizonyos általános érdeki ügyekben csak véleményező testület. A városok tisztviselői a vármegye tisztviselőivel, alárendeltségi viszonyban ne legyenek és a vármegye főispánja legyen a városok főispánja is.

Egyenlő jogot mindenképpen a városok! Több hatáskört nekik, hogy a maguk önkormányzatával kulturális teendőiket is teljesíthessék és a decentralizáció elvén haladva, más-más városokban kell felállítani foglalkoztató műhelyeket.

Hisszük, hogy a kongresszus behatón és komolyan foglalkozott a reformokkal és az a régi vágy, hogy a vidéki rendőrségek egységes és egyöntetű alapon való újja szervezésének ügyé végre dűlőre kerül, hisszük, hogy meg is valósul.

A kongresszusnak a kormányhoz intézendő föliratában főleg azt kell hangoztatnia, hogy az általi közigazgatási teendők alól a városok tisztviselői mentesséket fel, vagy ha már a városok tisztviselőivel végeztek a munkát, a városok oly módon kárhoztassanak, hogy az állanségély elsősorban a városi alkalmazottak javadalmasására és más közszükségletekre legyen fordítható.

„És a myrtus-erdő rájok bocsájta árnyát...” Oh, én ismertem ezt a myrtus-erdőt; éreztem magamban. Csak hogy nem tudtam a nevet. *Virgil* megértette velem a bajomat. Hála neki, megtudtam, hogy szerelmes vagyok!

De még nem tudtam, hogy kibe vagyok szerelmes. Erre a következő telen jöttem rá, mikor megint összejöttem *Gancéné* asszonnyal. Önökben bizonyára több az éles látás, mint bennem volt. Kitalálták, *Alice*ba voltam szerelmes. Ugy-e csodálatos végté? Épen azt az asszonyt szerettem, aki előt neveltségessé tettem magamat, s akinek a rossznál is rosszabbat kellett gondolnia rólam. Volt hát okom kétségbe esni. De akkor már a kétségbeesés kiment a divatból; apának tökéletesen elköptatták, olinyaira éltek vele. Nem is követtem el semmi rettenetset, semmi nagyserű dolgot. Nem rejtöztem el valami ócska zárda romlódozó boltivei alá, nem sétáltattam meg melábumat a sivatagon, nem fölötöttem verzenyt és ójszaki széllét. Csak nagyon szerencsétlen voltam és leztek az érettségi vizsgálaton.

Voltak boldogabb paracéim is, de ezekben sem lehetett örömem. Láthattam, halhattam *Alicét*, de ilyenkor is gyötört ez a gondolat: „ő az egyetlen asszony a világban, akit szeretni tudok; s én vagyok az egyetlen ember, akit ő is nem dilhat.” *Mialett* zongorázott s a hangjegyeket olvasta, mellette álltam, forgattam a lapokat, s elnémtem az illatos hajszalakat, melyek fehér nyakán játszódoztak. De hogy még egyszer azt ne mondhassem neki: „Igen uram!”, megfogadtam, hogy soha egy szó sem szólók hozzá. Életem sorja nem sokára megváltozott és *Alicét* szemem elől veztettem anélkül, hogy fogadásomat megtörtém volna.

*

A nyáron ismét találkoztam *Gancéné* asszonnyal valamelyik helygyi fűrdőn. Ma már fél század sulyosodott arra a szépségre, mely nekem az első s legedesebb nyugtalanságot okozta. De elhervadt szép-

HIREK.

A bácsmegeyi irodalmi társaság megalakulása.

Örömmel és beíró meglepődéssel regisztráljuk azt a hírt, hogy vármegyénk szelvénye sikerült egy ideális és janglelkű férfiak, *Vérségi* Károlynak a jeles urrajzírónak kedvence eszméjét, a bácsmegeyi irodalmi társaságot megteremtési és megvalósítási. Üdvözöljük az érdemes megyei irodalmi társaságot és kívánjuk, hogy tudós tevékenysége a maga sabb műveltségnek, megyénk kulturájának időtlen-iddig hasznára legyen és az a velőmag, mely a kultúra ágába hullani fog, megteremje majdán a legbecsebb gyümölcsötök.

Vérségi Károly, miután egy előbbi értekezlet megbízásából elkészítette a jelzett irodalmi társaság alapszabályait, f. hó 10-ére a városba küldte kistermetű mintegy hatvanféle Baes-Bodrog vármegyei íróit hívott össze az alapszabálytervezet megvitására. Megjelentek: *Dömötör* Pal, *Vérségi* Károly, dr. *Patay* Sándor, *Rácz* Soma, *Trancsényi* Károly, *Jánka* Matild, dr. *Kabos* Márton; *Turr* Antal, dr. *Lemberger* Ármán, *Buday* Gergely, *Latovics* Szaniszló, dr. *Kadvány* Ferenc, dr. *Kohlmann* Dezső, *Pető* Lajos, *Novaköztis* Izidor, *Dömötör* Győző, *Kovácsffy* Antal és *Szilágyi* Lajos.

Levélelben mentették ki elmaradásukat s lelkes hangon üdvözölték a megvalósulásnak indult eszt. *Latovics* Géza Budapest, *Fényi* István Szabadska, *Dudas* Gyula Satoralja-Ujhely, *Gulicza* Kálmán Monostorcséz, *Farkas* József Ócsa, *Mátson* Mihály Regécze, *Szabó* József Újvidék, dr. *Kadvány* Ruttkay Emma Zombor, *Staudacher* Marinka Zombor, *Molnár* Radics Jolán Budapest, *Szpitzer* Zoltán Baja. A zentai ifjúsági egyesület készséggel foglalkoztatott támogatást.

Az értekezlet elnökét *Vérségi* Károlyt, jegyzőjét dr. *Patay* Sándort választotta. *Vérségi* Károly az előző székbeli szép megnyitói beszédet mondott. Aztán a 12 főből álló alapszabályok felolvasást és egyhangú elfogadása után az értekezlet felvett jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldötték *Dömötör* Pált és *Rácz* Somát. Miután még *Dömötör* Pál indítványára megválasztották egy 8 tagú bizottságot, mely össze fogja inni mindazon írókat, kiket a társaság érdekesnek tart, hogy miut tagok a társaságba belépjenek, elnök köszönő szavai után az értekezlet befejeztetett.

— A bajai törvényhatóság szeptemberi közgyűlése. Baja város törvényhatósági bizottsága szeptember hó 19-én délután 3 órakor rendes közgyűlést tart, melynek napirendjére a következő tárgyak vannak kitűzve:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról.
2. A miniszterelnök úrnak leirata az önként felajánlott adók el nem fogadása és az önként jelentkező újonckor elutasítása tárgyában.
3. A városi tanács előterjesztése az 1904. évi zárszámadások jóváhagyása iránt.
4. 1903—1904. évi közúti zárszámadás.
5. A közigazgatási bizottság jelentése a folyó év első feléről.
6. Ugyanannak átirata a közevetvámszabályzat és -díjgyűjtés tárgyában.

sége nem vezet elégszen. Én magam is öszebegyűlt fejjel szegtem meg ifjúkori fogadalmamat: — Mily reggelt, aszonym — szólítottam meg Gancáné asszonyt.

És most már fájdalom! — olyan fölindulás, amelyet tizenhét éves koromban éreztem, nem zavart meg sem a tekintetemet, sem a hangomat.

Mindjárt megismert. Emlékeinkben mélyedünk s hosszas beszélgetéssel igyekeztünk elújni a banális szálló-élet unalmát.

Nemcsak új viszony keletkezett köztünk, csakugy magától, szinte észrevétlenül és ez a viszony alighanem tartós lesz, mert a fájdalom és a szenvedések közössége hozta létre. Minden reggel kiültünk egy padra, a napfényen sütkérezni s elbeszélgettünk csuszos fájóimáinkról, vesztességeinkről, gúnyasáinkról. Ah, volt beszélni valónk elég! Szórakozás kedvéért, hol a jelenről, hol a múltról beszéltünk.

— Mily szép volt ön, aszonym — szólított hozzá egyszer — és mily ünnepl!

— Igaz — felelt mosolygva. — Elmondhatom most, hogy már vén aszonym vagyok. Tetszem. S ez az emlék megviszlatl kislát; ha rá gondolkodom, nem esik elő nehezemre a megörögzés. Elégge hízogt a hódolatokra emlékezhetem vissza. De azt hiszem, meglegnem, ha elmondanám, mi volt az a hódolat, mely valamennyi között leginkább meghatott.

— Igazán szeretném tudni.

— Jó. Elmondom. Egyszer (bizony jó régen volt) egy kis diák amint rám nézett, úgy megzavarodott, hogy nem tudom micsoda kérdésemre azt felelte: Igen, uram! Nincs a csodálatnál az a kifejezés, mely nekem annyira hízogt, s mely annyira megörögzettett volna mint az a „Igen, uram!”, meg az az arca, amelylyel mondta. Nem is tudom, mi tartott vissza, hogy meg nem csókoltam annak a fiúnak mind a két orcáját.

A. Z.

7. Ugyanannak átirata a Bezerédy Pál-utca kikövezése iránt.

8. A jegyzői bizottság javaslata a csendőrség elhelyezése és a csendőrlaktanya bérlete tárgyában köteendő szerződésekre vonatkozólag.

9. A városi tanács jelentése az ölfarakodó telepek I. és II. sz. részletének haszonbérbe adása iránt megtartott árverés eredményéről.

10. Ugyanannak jelentése a járdafektetés előlfitási vállalatának biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

11. Ugyanannak jelentése az 1906—1908. évi sorrendben felvett járdafektetési munkálatok biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

12. Ugyanannak jelentése a szegényházi ruháknak és szerelvények szállításának biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

13. Ugyanannak előterjesztése a róm. kath. népskolák igazgató helyettesei és az iskolázéki gondnok részére alkotandó szabályrendelet tárgyában.

14. Ugyanannak jelentése a második r. kath. hitoktató javadalmazása iránt ho-ott határozat jóváhagyásáról.

15. Ugyanannak javaslata 9. év állásfoglalás és Baján lakó 1848-9. sz. szegénysorsú honvédek állandó segélyezés tárgyában.

16. Ugyanannak javaslata a f. év I. felében behajthatanná vált 68 K 82 f leírása tárgyában.

17. Ugyanannak jelentése az iródi szükségletek szállításának biztosítása iránt megtartott árlejtés eredményéről.

18. Ugyanannak jelentése a budapesti uton és a Főúti-utczában levő gémes kutaknak szavatytis kuttaká való átalakítása ügyében.

19. Ugyanannak jelentése a homok-, föld- és gyephordási jog haszonbérbe adására vonatkozó feltételek megállapítása iránt.

20. Ugyanannak előterjesztése a közevetjavítási munkálatok költségére fedezet kijelölése iránt.

21. Ugyanannak előterjesztése a hófuvas és árvíz által okozott közlekedési akadályok megszüntetése iránt alkotandó szabályrendelet tárgyában.

22. Ugyanannak jelentése a városi fa. ideálalpból 26,000 koronának ideiglenesen a házi pénzteráda történt beutalásáról.

23. Ugyanannak jelentése a mezei közös dűlőutak törzskönyvesi munkálatai és az ezen dűlőutakon levő fák kiszédelésére vonatkozólag.

24. Pestvármegye közönségének átírata az 1902. évi III. t. c. hatályon kívül helyezése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésnek pártolása iránt.

25. Abaúj-Tornavármegye közönségének átirata a katonai behívók kézbesítése tárgyában kibocsátott rendeletből folyólag a honvédelmi miniszter úrnak való alá helyezés tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésnek pártolása iránt.

26. Mayer Károly és társai bizottsági tagoknak indítványa a serteszháló telepek határonalának újbóli kijelölése tárgyában.

27. A bajai íz. hitközség kérvénye a szegedi vámházról az íz. temetőig vezető gyalogut helyreállítás iránt.

28. Özv. Fehér Lőrincz né és társainak kérvénye a Vörös-hidról a Molnár-révig vezető utazás kikövezése iránt.

29. Dr. Bérczi Albert és társainak kérvénye az Arany János utcai közevet folyóka helyreállítása és ezen utcaútsz kikövezése iránt.

30. A Ferencz-csatorna részvénytársulat átirata a kikötő kezelési költségeivel való hozzájárulása névre létrőjött egyezmény meghosszabbítása tárgyában.

31. Néh. Gál Ernő volt mánthézi haszonbérő végrendeleti örökösének kérvénye a bérlemény területén tett beruházások megvalósítása, az óvadék utalványozása és az eladott szalmakészlet ügyének rendezése iránt.

32. Dr. Lemberger Ármán kérvénye a városi bérházban birt és a tűz által megrongált lakásnak újbóli kifestése és a folyosó téglaburkolatának helyreállítása iránt.

33. Scheer és Weidinger özég kérvénye a városi bérházban birt bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt.

34. Buday István iródatisztnak kérvénye 3 heti szabadságát engedélyezése iránt.

— **Uj vonatunk és a fővárosi hírlap-posta.** A baja-szabadszakai vonalon bekeült új vonatpár megindítása után, nyomban nyilvános felhívással fordult a városi közigazgatási bizottsághoz, hogy sürgő főlterjesztés intézzen a kereskedelemügyi miniszterhez az iránt, hogy a délben Szabadkáról érkező vonat az aznapi fővárosi hírlap postát is hozza magával. A közigazgatási bizottság — mint értesültünk — a bajai közönség minden rétegének fontos érdekeit szolgáló ezen felhívásunknak immár eleget tett, a napokban feliratot intézett az ügyben *Vörös* László k. r. s. k. edelemügyi miniszterhez, s így remélhetjük, hogy nemcsak a Baja is abban a helyzetben lesz, hogy naponta már délben 12 óra 48 perczkor olvashatja az összes fővárosi hírlapokat.

— **Bajai küldöttségek.** A polgármesterek e heti pancsovai kongresszusán Baja városát dr. *Hegedűs* Aladár polgármester és *Erdélyi* Gyula főjegyző képviselték, a szécsényi Rákóczi-ünnepélyen pedig *Meskö* László városi tanácsnok jelent meg a város képviselőtében.

— **Ünnepelt bajai iskolaigazgató.** A helybeli r. k. a. népskolák tanintétele minden év szeptember 10-ik napján testületileg fel szokta keresztelni illusztris igazgatóját, bajjai *Vojnits* Dániel apát-páblébanost, hogy őt születésnapja alkalmából üdvözölje *Minthogy* pedig az idei szeptember 10-ike összesített *Vojnits* apát aldozásának 25-ik évfordulójával, a tanintélet tagjai megragadták az alkalmat, hogy lelkes vezérük iránt táplált érzelmeiket e czímen is kifejezésre juttassák. A plébánián vasárnap délelőtt 8 órakor ekként végeztünk kettős üdvözölés után a tanintélet összes férfi- és nőtagjai — számszerint 16-an — elkísérték az ünnepeltet az apácza-zárdába, hogy tanul lehessenek annak az ünnepélynek is, melyet ez a tanintézet rendezett a közös direktor tisztelőre. A csupán házi jellegűnek tervezett zárdabeli ünnepségen a fehér díszbe öltözött lánykák serege az egyik nagyteremben egybegyűlvé várta és gyönyörű hálacékkal fogadta a belépő apát-páblébanost. Majd számszerintegy lépésben előlépt az intézet egy növendéke: *Keiser* Erzsike és remek szónoklat keretében mellé tette a nap jelentőségét, végül pedig maga mellé szólította bájos társait: a tanulóknyságot, a hálát és a kegyelet éreánynek képviselésére hivatott szemleket. A jelmezes gyermeklánykák — *Szifji* Irén, *Mayer* Margit és *Szántó* Marinka — azután egyenkint to'ricsolták a vonatkozó érzelmeiket érdemes igazgatójuk előtt s befejeztül virágfüzért, csokrot és gyümölcskosarat nyújtottak át neki a nap emlékeül. A megemlékezés e gyöngéd jelelőt kellemesen meglepett apát-igazgató ékes beszéddel kösözött meg az ünnepet rendező *Révész* főnököt, az iskolának és növendékek figyelemességét és az imént oly találon jelképezett három érényvel szemben, három szent kötelességre: a magyar honlányi, a vallási és társadalmi kötelem pontos teljesítésére buzdította majdan az intézet falai közül az életbe lépő növendéket. A meghatóan szép ünnepély után a tanintélet tagjai visszakísérték lakására szeretve tisztelt főnöküket, ki őket később a »Nemzeti-szálloda« külön termében adott »Gábelen« látta vendégeül.

— **Műkedvelői estély az ipartestületben.** A bajai ipartestület előfénysnek ígérkezett szombat esti műkedvelői estélye iránti érdeklődést, részben a nagy hőiség, részben meg az Electro-Bioskopnak heteken keresztül tobzóda és immár banállissá vált egyidejűleg produkciói csapantották meg valamennyire. Akik ott voltak azért igen jól mulattak és a műkedvelői előadást követő tánc — a távolmaradtokak megérdemelt bosszuságát — mégis elartott ősi szokásokhoz híven — kíválgós kívárradt. Az előadás 9 órakor kezdődött. *Petőfi* Sándornak a »Házáról« szóló költeményével, melyet *Lombos* József szavalt hatatosan, köztetszésre. Ezután következett »Hol a férj« című I. felvonásos vígjáték. A sikertelt előadás női szereplői közül kivált *Adamek* Marinka, a deszkakon való fesztelen és otthonos modorutalvai. A férfiszereplők közül első sorban *Wernberger* Lajos érdemel dicseztést. Derekasan megállották helyüket *Lombos* József és *Parda* Gyula is. Ezután következett *Jules* de *Matholdan* »Desparat« ur című vígjáték monológja, melyet *Piskolti* Károly adott elő tetszést aratva. Előadás után táncmulatság következett.

— **Elhunyt törvényészi bíró.** *Mühr* Antal, kir. törvényésziunk egyik legderékabb és valóban puritán jellemű bírāja, f. hó 10-én dében, 60 éves korában hirtelen elhunyt. Haláláról a kir. törvényészi bírói kara külön gyászjelentésben emlékezett meg. Kedden délután temették a bírói és ügyvédi kar, valamint nagy közönség részvételével mellett.

— **Bajai kultúrretegek.** Az egész modern kultúra tudvalóleg szemétdombokon keletkezett. Ezeket a földdel keveredett szemétdombokat kultúrretegeknek nevezt a tudomány. Konstatálható, hogy Baja városnak utcáin ma is keletkeznek ilyen kultúrretegek. Eről megbizonyosodhatni, ha valaki egy sétat végéből után néhány belvárosi utcában, mikor már a konyhaköböl az ilatos mosadék le az utcákra került. Ma delután a geológiai — nem is kúvács — hanem csak szemlélet a többi kőzt a kővetésüket állapíthatta meg a keletkező kultúrretegekben: romlott tojás, metélt térsza, rothadt uborka, romlott gyümölcs, főzelek, dugaszok, egy konyhakés, zöldseg, különböző állati trágya . . . Ez a kultúrreteg sok jelentőséggel bír, különösen agra névre, hogy a csatornázás kérdése kerüljön végre valahára napirendre. De míg napirendre kerül a köztisztaságra vonatkozó ez az intézkedés, addig is ez a mostani állapot túrteletlen és delébe kell a járdák szárgalmasából sziprészt lepettetni és ez a háztulajdonosok szigorú kötelességévé tenni. A sziprés átjelen pedig ugy kell megállapítani, hogy az már a konyhák delutánit kitarakítása után történjék. Továbbá, több verez kell az utcazi oldal-folyókákba eresztani. Mert a régi kultúrretegek fölirtása tanulságos ugyan, de a nyílt utcán, keletkezésükben látni, egészségtelen, ronda, visszaszántó dolog.

— **Adakozás.** A bajai plébánia templom festésére újabban a következők adakoztak: *Bodcsy* Sándor 10 k., N. N. 3 koronát. Fogadják a nemes-szívű adakozók ez uton is hálás köszönetünket.

— **Tűzoltóságunk újjászervezése.** A szervező bizottság, mint értesülünk, elvégezvén működését, a hozott határozatot áttették az önkéntes tűzoltóságok javaslattal végett. A tűzoltó testület értesülésünk szerint a következő igazán öndívós javaslatot teszi a tanácsnak: A hivatásos tűzoltók létszáma szaporítsassék annyira, hogy az 10 főből álljon. A Sugovicza felső partján (körülbelül ahol a csizmadák állanak) építsen egy víztornyot, amelyben benzín motor szivja fel a vizet, úgy hogy mindig elegendő víz legyen ott. A víztornyóból úgy az alvág, mint a főlév irányában földalatti csövekben vezessék el a vizet, úgy hogy több helyen lehessen vizet nyerni, de egyuttal ennek az utca vízvezetéknek az volna a hivatása, hogy az utcákat is lehessen locsolni. A külvárosokban néhány széles és sok vizű kut létesítsék. A tűzoltóknak 4 pár erős ló álljon rendelkezésére. A külvárosoknál 6—8 tüzjelző telefon állomás létesüljön, végül új helyiséget kér a tűzoltóság. Nagyon kívánatos volna, hogy ezen javaslat elfogadtassék.

— **Halálozás.** Súlyos csapás érte Császár Péter topolyai főbíró és családját, anyósának öv. Látinovits Lázárnak elhunytával. A köztisztletben álló urnó halála általános részvétet keltett, a holtestet a borsodi sírboltba lett elszállítva s a beszentelés e hó 11-én d. e. 10 órakor volt.

— **Színházépítésünk a megvalósulás útján.** A f. hó 19-iki közgyűlés póttagjai sorában szerepel — mint értesülünk — a színház építésének rég vajdó kérdésé is. A törvényhatóság tudvalevőleg már hónapokkal ezelőtt elhatározta az új színháznak a »Bárány-szálló« hátsó telkére leendő felépítését, minek folytatás a tanács erre nézve tervek is készítetett. Ezek a stilszerű tervek — Vadász Pál bajai műépítés munkái — 19-én kerülnek a közgyűlés elé. Mint értesülünk, Vadász tervei alapján a páholyos színház 70.000 koronáért felépíthető és berendezhető volna.

— **Rövid jelenet az utozán.** Ketten beszélnek:

Az egyik: Anyit halok most szocializmusról... általános titkos választói jogról... tökérről, munkáról... szinte szégyellem magam, hogy oly keveset tudok ezekről a dolgokról.

A másik: Például mit nem tudsz?

Az egyik: Hát például... a tőke és munka viszonyát...

A másik: Pedig nincs ennél egyszerűbb. Figyelj ide. Mondjuk, én kölcsön adok neked száz forintot. Ez tőke. És mondjuk: én azt a száz forintot vissza akarom kapni tőled. Ez munka.

— **Vénasszonyok nyara.** A legvirulóbb fiatal menyecskék is megirigyelhetik a vénasszonyoktól azt a nyarat, amely most el. A valódi, igazi nyár szinte eltörpül mellette s szinte kedve kívánczónak az embernek újra nyaralni menni. Ilyen vénasszonyok nyarára a legvénebb asszonyok sem emlékeznek. Arról nem is beszélünk, hogy a vidéken újra virágzik a gesztenye- és akácfa, hogy az Adrián most fog felbukkanni a régen várt és nélkülözött czápa, de maga a hőmérő is hihetetlen túlszokba esik. A kénesó vigan és gondatlanul száll a magasa, ahol a fecskek tanácsatlanul röpdesnek fel s alá. Most kell jönni, vagy most kell menni? ... ezen tűnődnek. S lenn a földön léhveg, porosan fáradtan botorkálnak úgy az emberek, mint a békocsi-lovak. A kánikula nyáron elhallgatott magából hatalmas gyümölcs termett. A jég- és sófogasztás újra hihetetlen arányokat öltött és az anyakönyvvezetőnél példátlan számmal jelentkeznek új házasságra elvált és özvegy asszonyok... Ez az ő idejük!...

— **Megyei zsurnalisztika.** »Határőr« című, hetenként kétszer megjelenő politikai lap indult meg a múlt héten Újvidéken. A lap politikai vezére: Teleki Arvéd gróf, Újvidék sz. kir. város országgyűlési képviselője.

— **A Bács-Bodrogvármegye Gazdasági Egyesület** Zomborban, 1905. évi október hó 7-én és 8-án rendezi nagy loversenyét. A földmívelésügyi miniszter, a Magyar Lovaregylet, az Urlovások Szövetkezete, Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város segítyezik a versenyt,

— **Szüreti mulatság.** A bajai építő munkások saját könyvtár-alapjuk javára ma, f. hó 17-én, a Ziech Henrik-féle vendéglő összes termeiben világpostvált és táncszal egybekötött szüreti mulatságot rendeznek. Kezdeté este 7 órakor. Belépti-díj személyenként 80 fillér.

— **A flirt joga.** Egy angol asszony érdekesen cseveg egy német lapon a flirt jogától. Nemcsak a tengerpartján flirtolunk mi, — írja a többek közt — hanem otthon is a városban és általában mindenütt. A flirtot sportszámka vesszük, amelynek díját az viszi el közülünk, aki a legtöbb kedvel, bájjal és lelkének legszebb tulajdonságaival űzi azt. Az angol főúri családokban és igen sok polgári családban is rendszeren a legidősebb fiura száll az egész örökség. Általában minden angol családnak több gyermeke van s az angol gyermekek már eleve megszokják, hogy a legidősebb bátyjukat tekintés a család jövőndé fejének s a vagyon jó része egyetlen örökösének. Minthogy a leányok csak ritka esetben számíthatnak hozományra, nem úgy, mint Francia és Németországban, arra törekcsenek, hogy lehetőleg egyéni jó tulajdonságaikkal kiigyeztessék pótolják a hozományt. Azok, akik szép-ek, ez a tulajdonukat a toiletjeikkel növelik, mások szívjóóság és magassok intelligenzájuk segítségével boldogulnak. A göthai udvari kalendáriumban igen sok olyan herczegné és grófné neve van beiktatva, akiknek leánykori neve éppenséggel nem volt hangzatos a kék vérszempontjából, hanem igen gyakran színészőre emlékeztet, aki tehetsége és szépsége révén híressé lett s aztán valamelyik színház vagy koncertterem starja. Angolországban még gyakori a szerelmi házasság. Amíg tehát a fiatal angol leány nem menyasszony, szükségképp flirtol, míhelyt azonban asszony lesz belőle, vége a flirtnak. Amily szabadon mozog a fiatal angol leány a szalonokban, annál rezerváltabb a házasság után s házassági kötelemeinek valóóság rabszolgánője lesz. Mert nem azért megférjhez, hogy szabad legyen, hanem hogy jó feleség és jó háziasszony legyen.

— **Egy bajai fűszerboltból.** Egy bajai fűszeresl megjelien egy kis fu, a kezében papírlappal. — **Jó napot — mondja — hogy egy kiló cukor?**

— **Negyen krajczár — felel a fűszeres — (persze, pár evvel ezelőtt.)**

— **Drága — mondja a kis fu — és ha egy kiló negyen krajczár, akkor mennyibe kerül nyolcz deka?**

— **Harminezkét krajczárba.**

— **Drága — mondja a kis fu és jegyez valamit a papírlapra. Aztán folytatja: — Hát egy kiló kávé mennyibe kerül?**

— **Egy forint negyenbe.**

— **Drága, drága. És ha csak kilencz dekát veszek?**

— **Az egy forint huszonhat,**

A segéd a kávéf hozzászít a cukorhoz és lazasan csomagol. A fűszeres udvariasan kérdi:

— **El tetszik vinni, vagy haza küldjük?**

— **Nem — felelte a kis fu. — Ön megcsinálta a számtani feladványomat.**

És kiszaladt a boltból.

— **A Zombori zsidótemplom** e hó 24-én avatják föl ujjonnal való renoválás alkalmából. A felavatás nagyföszabású vallásos szertartással lesz egybekötve.

— **Egy 6 tagból álló család.** Lehetetlenség minden embernek az izlését eltalálni, mert ahány ember annyit izel. »Tolnai Világ lapja« nagyszerűen oldotta meg ezen kérdést. Ezen lapnak, mely hetenként 60, sőt 70 oldal terjedelemben jelenik meg, a fölapon kívül 5 melléklapja van. A 8—10 éves gyermekeknek közöl minden két héten 16 oldalra terjedő gyermeklapot, melynek czime »Gyermek Világ«. A serdületbő ifjúság számára ugyan ilyen terjedelmű, s rendkívül érdekes tartalmu lapot áll kéthetenként »Aranyifjúság« cím alatt. A háziaszony részére ott van háromféle melléklet, az egyik »A nő mint házi orvos«, melyet az országos nevű orvos dr. Bródy Miksa ír, ott van továbbá »A házi kinstár«, mely a legújabb divatot közli és Sárossy Béla nagynevű írón szerkesztésében jelenik meg, ott vannak végül, ami a háziaszonyra nézve óriási szükséglet képez, a főzés, sütés és kertészetre vonatkozó rendkívül érdekes és fontos közlemények. A háziasasszony a magyar irodalom legnevesebb emberével találkozik novellák és egyéb irodalmi termékek alakjában. A család fő részére ott vannak a kitűnő külföldi és belöldi események képekben bemutatva, s rendkívül érdekesen megírva. Még tömöntelen apróságot találunk »Tolnai Világ Lapjában«, melyet itt helyszüké miatt nem sorolhatunk fel. Ha nem ismeri ezen lapot melegen ajánljuk, hogy hozasson egy mutatóvány-számot, melyet ingyen és bérmentve küld a Magyar Kereskedelmi Közlöny — Budapest, VII., Károlykört 9.

— **A hírlapirodalom szennazóciója.** A fővárosi zsurnalisztika valóságos szennazóciója. A Nap, ma az ország legradikálisabb, legrazókimondóbb, legnépszerűbb és legelterjedtebb ellenzéki napilapja. A

Nap független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása a napnak s minden más lap megelőzésével már a kora reggeli órákban kájsja kézhez a vidéki olvasó. Reggel olvashatja a lap gazdag anyaga sorában a nap egész történetét és kritikáját: a teljes országgyűlést, a politikai információkat, a külföld s a vidék híreit, színházi, törvéyszéki, sport- és egyéb eseményeket, továbbá a pontos és teljes tözsejegyzéseket. A Nap felolcs szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Abrányi Emil. Politikai cikkeinek legnagyobb részét Ugron Gábor, a magyar ellenlék és fényes nevé vezéralakja írja. Beszö dolgozóitársai: Abrányi Emil, Bródy Mihály, Feld Aurél, Gergely István, Hacsak Géza, dr. Hajdu Miklós segédszerkesztő, Holló Márton, Kadosa Marczal, Kemény Simon, Mezei Ernő, Nádas Sándor, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szaboles Bálint, Thury Zoltán, Ugron Gábor. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program. Hangban, tartalomban, formákban, színekben s elevenségben új ez az újság. Külön szennazóciója, hogy a legkorábban megjelenő újság a legalsóbb is. Egyes szám ára 2 krajczár, előfizetési ára egész évre 16 kor, fél évre 8 kor, negyed évre 4 kor, egy hónapra 1 kor. 40 fillér (70 krajczár). Az érdeklődőknek A Nap kiadóhivatala (Budapest, VIII., Róck Szilárd-utca 9.) készségekké tud mutatóvány-számot.

— **HEGEDŰS GYÖRGY FESTŐ BAJÁN, I., PARTI-UTCA 17.** készit lakások festését stilszerűen, mérsékelt árákért, első rangu kivitelben.

— **Akinek csinos névjegyre van szükségé, az rendeljen lapunk kiadóhivatalában.**

Színház.

Szezon kezdete.

Amít hónapokon keresztül mint nagyon is képes lehetőséget emlegettünk annyiszor, hogy tudniillik lesz-e színésztünk az idén, a napokban elvégre kellemesen valóra vált.

Szerda óta ismét népes a »Bárány-szálló«-nak rég kiszolgált színházterme és — last not least — »lehetetlen« színpadunkról is élvezni töreksznék azt a kis művészetet, amelyet veterán deszkáinkról produkálni lehet.

A szezon egyébként nem a legkedvesebb auspiciumból jegyében indult meg. A túrszabozott várattalunl meteg lett s így csak csonka operette-ensemble butaközothat be a szerdai premieren.

Bemutatóul »János vitéz«-t, ezt a mostanában oly divatos és népszerű operettet játszották színészek több-kevesebb sikerrel. A teljes siker főképp azért maradt el, mert az előadás váru-várt pikantériája, hogy nő szereplő játsza a czimszerpet, hiányzott, nagyon is hiányzott.

Szűbrett hiányában, Király Ernő énekelte a »János vitéz«, igen énekelte, mert eljátszani férfi-szereplő azt nem tudja. Tán a szerző se szánta »János vitéz« férfiszínésznek. Király Ernő különben szivesen interpretálta az énekszámokat, naturalisztikus szépségeken gazdag hangjának erejével Valamivel több művészet az énekelőadásban, kissé több határozottság az intonációban, — és rendszeren lesz minden.

Az újság ingerével hatott Solti Vilmának, az új koroturnak, a királykissasszony szerepében való színdús éneke. Hangja könnyen szárnyal a felsőbb regiszterekben és ha recitativája is ilyennek fog bizonyulni, úgy megüti a mértéket. Játékbeli képességeiről máskor, majd ha nagyobb szerepe lesz.

Havasy Szi, a Lomniczy né komikai birodalmának örököse, lehet, hogy a vidéki színészet elismert és kiváló komikája, de azért invenció dolgában, komikától többet várunk. Az élénk arcjátéknak és szellemes rögtönzéseknek ebben a szerepkörben van főleg helye és ha Havasy gyertyatárbán ezekből van, úgy kérünk belőlük mentől többet.

Végül: a legszebb Iluska (Szabados Giz) kétségkívül a miénk. Szabadosról joggal lehet elmondani, hogy olyan művésznő-aijává kevés vidéki társulatnak van. A művészet a tudmázzettel harmóniába hozni — kevés színésznő tudja úgy, mint ő. Szabados vérbéli művésznő — a szó komoly értelmében.

Megemlékezzünk még Ujváry leleményes mókáról, meg Marton-nak játékban nem egészen teljes, de énekek kifogástalan Bagdjáról.

Az estén különben vörös fonálként húzódtó végig, mert rikító volt, a gyöngye női kar és a — bár precízen működő — de mindössze pár szálnyi »orkeszter«.

A drámai társulat bemutatója esztörtökön ment végbe, látogatott ház előtt.

„A boszorkány”, egy Sardou-féle dráma keretében ismerték meg az id. drámai ensembles és szívesen konstatáljuk, hogy ez a személynél a mostani társulatnak valószínűleg erőssége. A darab során egymást szinte kergető érzelemi hullámok lüszegő interpretációira találtak Vécsei Ilona (Zoraya) beszédes mimikárával párosult értelemes kitérőseiben és Tompa Kálmánnak (Don Eriquo) színes és hatásos játékaiban. Ha Vécsei beszéde organumában több változatosság, Tompa előadásában kevesebb d. k. mármint lesz, úgy elsőrangú előadásba mennek e zsánerben. Somló Margit Juannája és Kátkai mester Kleofása kiváló alakok.

Pénteken zónában „Angyal Bandi” ment, kicsi közönség előtt. Igazi, kiváló népszínmű-énekes, sem énekesnőt ezuttal nem hallottunk.

Szombaton „Smólen Tóni”-t, ez a divatos politikai karrikatúrát játszották.

Erről jövő alkalommal.

S. Zoltán.

Nyilt tér.*)

Kitűnően megvéd a

MATTONI/FELE

GISSHÜBLER

farmészeti ügyvezető

SAVANYUVIZ

A dugo egészséges sokféle infectious bajtól; a pusztá gránitkizlakóiból fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

*) Az e rovatban közöltékről nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

IRODALOM.

A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” szeptember 1-jén megjelent 17-dik számában Nagysolymosi Szabó Ferenc, okleveles tiszolt-tiszt, Torda-Aranyos vármegye tüzrendszeti felügyelője befejezi „A tüzrendszet kezelése a közigazgatási hatóságok által” című érdekes monografiáját, mely szakkörökben élénk elismerésben részesült. Ebben a számban a szerkesztőség számos pénzügyi, általános közigazgatási, teleklönyvi, iskolai, bányügyi stb. kérdésben ad szakszertű teletet. A „Döntvénytári rész” szintén igen változatos. A községi vagyonygyekben a magánfeltek fellebbezési jogának kizárására, a felüggesztett jegyzők korpótlékára a helygymiszternek, a szállítóüzletben alkalmazott kocsinak nem eseléd minőségére vonatkozólag a minisztertanácsnak, az önálló iparos nem lehet másnak tüzletvezetője tekintetében a kereskedelmi miniszternek; továbbá a képviselő-testületi tag választásának, a fővárosi virilista minősítése, a tisztújítás és a jegyzőválasztás érvényesítése, a tiszteletbeli tisztviselők illetményeire, a kórállatorvos díjazására, a községi választások elleni fellebbezésre néve a közigazgatási bíróság általános osztályának, valamint az ex-lex idején fizetendő kamat és az átadott fizetési meghagyás kézbesítése hatályának kezdetére stb. vonatkozólag a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának elvi határozatait közli. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona, egy óra 1 korona. Az előfizetési díjakat legelőszérűbb postai utalványon a szerkesztő és kiadó Dr. Doleznec József, ügyvéd, Budapest, VIII., József-körút 74. sz., II. em. 11. cizmére küldeni. Az érdeklődőknek szívesen küldenek mutatóvánságot.

Kimutatás a szállásvárosi tűzkárosultak javára történt adományokról.

(5) Folytatás.

53. Dr. Koller Imréné és Pollák Lajosné urhölgyek gyűjtése: dr. Rajk Aladár 100 korona, Pollák Jakab 50 korona, Drescher Margit, Ida és Stefi 50 korona, Pollák Lajosné 30 korona, dr. Valentin Emil 30 k, dr. Koller Imréné 30 k, Muckinger Dezsőné 30 k, Milkó Vilmosné 20 k, Milkó Mátyas 10 k, Schön Antalné 15 k, Weidinger Gyula 10 k, Schlessinger Gyula 16 k, Somogyi Emil 30 k, Spitzer Benő 50 k, Freund Lázárné 10 k, Szabovljevics Mihályné 4 k, Schleicher Antalné 10 k, Pollák Bernát 20 k, Grauang 5 k, Ertl Irma 100 k, Heiszky József 1 k, Allaga Ottó és neje 20 k, Allaga István 5 k, Allaga Leó 5 k, Schmidt Irén 40 f, Dr. Boros József 10 k, Reiser Antáné

4 k, Pollák Illés 10 k, Grünhut Miksa 10 k, Dr. Nicolaus Béla 10 k, Drescher Lajos 10 k, Dr. Bruck Samu 10 k, öz. Natti Józsefné 60 k, Natti Clotilde 20 k, Weidinger Salamon 20 k, Vajda 2 k, Stern Vilmos 10 k, Dr. Makray 5 k, Császár Ferencz 20 k, Weisz Józsefné 5 k, Dr. Dömötör Kálmán 10 k, Dr. Bernhartné 5 k, Schön Ödönné 5 k, öz. Háj Antalné 2 k, Nemetz Gyula 1 k, Pollák Géza 1 k, Somogyi Gyuláné 5 k, Kazal József 2 k, Rude Ignác 1 k, Bernhart 1 k, Furó Lajos 20 k, Beyer Adolf 3 k, Dr. Nikolsburgerné 2 k, Lossitz Bélané 10 k, Kráhl Ede 3 k, N. N. 1 k, N. N. 2 k, Oblath 3 k, Rosenfeld Ignázné 3 k, Stampf Jenő 2 k, Wiesel Dávidné 5 k, Boschán Károlyné 5 k, Dr. Nemes Józsefné 3 k, Rottner Amália 5 k, Tury Mátyas 10 k, Nádas Sándorné 10 k, Nádas Sándor 10 k, Dr. Freund Józsefné. Bajai kereskedelmi és iparkert 200 kor., összesen 2296 kor. 40 f.

54. Nagybaracska község pénztára postán 50 korona.

55. Trafikant Károly úr gyűjtése: Trafikant Károly 30 k, Spindler Sándor 1 k, N. N. 5 k, Weinberger A. 1 k, Ackermann János 2 k, Sz. J. 1 k, Stern József 2 k, Reiner Simon 2 k, Práger Testvérek 2 k, Deutsch M. Mátyas 10 k, Ripp Samu 1 k, Asztal társaság 1 k 40 f, Gáspár Ármán 1 k, Wollner Adolf 2 k, Hósh A. 1 k, Reich Zsigmond 2 k, Schön Jenő 1 k, Pollermann 1 k, Pollermann Bertalan 1 k, Olvashatlan aláírás 1 k, Fischer Adolf 5 k, Weisz Adolf 2 k, Deák Sándor 1 k, Schwartz József 2 k, S. J. 1 k, Schönstein Vilmos 1 k, Hermann Samu 1 k, Varga László 1 k, N. N. 1 k, Dr. Fischhoff 1 k, Schönstein Adolf 1 k, F. A. 1 k, Weidinger Benő 2 k, Groszmann Manó 1 k, Rosenfeld 1 k, Beck Adolf 1 k, Csák József 1 k, Rude Ignác 1 k, László László 1 k, Weisz H. építész 1 k, Engelmann 1 k, Vitzthum 1 k, Király Béla 2 k, Danczinger 1 k, Éder Kálmán 1 k, Schultz János Bácsalmás 1 k, Kovács 1 k, Gózon József 1 k, Hadicsz Kuzman 1 k, id. Utry Pál 1 k, Tadies Márton 1 k, Lehoczkai István 1 k 50 f, Páncsics József 1 k, Blazsarik Antal 1 k, Schreier Simon 2 k, Mátvay Ignác 1 k, Radó Gyula 1 k, Vitzthum Károly 2 k, Novák Mátyas 8 k, Agatty István 1 k, Szalay István 1 k, Topál Ferencz 2 k, Tili János 1 k, Grauang J. Lipót 2 k, Szabó Sándor 2 k, Wagenblatt József 1 k, Wilhelm József 1 k, Mátvay Mihály 1 k, Wagenblatt Ferencz 1 k, Lázár Sámuel 2 k, Loncsék József 1 k, Nagy Péter 1 k, Raics Dusán 1 k, N. A. 1 k, Darvas Gábor 1 k, Bogdányi Ferencz 2 k, Bernát Árminné 1 k, Grünhut Gábor 3 k, Oszthemer Géza 1 k, Réh Ignác 1 k, Matos Antal 2 k, Iszkeits Mihály 1 k, Klein Vendel 2 k, Schuller József 2 k, Markó Elek 1 k, Alföldi Béla 5 k, Kovács Gyula 2 k, Szerletics Mátyas 1 k, Harleit Antal 1 k, Adliczer József 1 k, Oszvald Ferencz 2 k, Maul Antal 2 k, Poek Ferencz 4 k, Kulay Gyula 1 k, Farkas Józsefné 1 k, Kapocs Nándor 2 k, Heckinger Lajos 1 k, Fodocs G. 1 k, Poek Nándor 1 k, Szabó György 2 k, Csáp Venczel 1 k, Koszel Adolf 1 k, Genáhl András 1 k, Hecht Ferencz 1 k, Olvashatlan aláírás 1 k, Spach József 1 k, Spitzer Ignác 1 k, Báland József 1 k, Walter 1 k, Klein Ferencz 1 k, Kulka Sándor 40 f, Hirschler 1 k, Müller Antal 2 k, Iszkeits András 1 k, Tokody János 1 k, Preimayer Pál 2 k, Baronyi Gyula 1 k, Grünstein Mór 1 k, Utry Lajos 1 k, Wagenblatt József 2 k, Rózsahegy József 1 k, Olvashatlan aláírás 1 k, Plaveczky 1 k, Horváth Mihály 1 k, ifj. Poek József 2 k, László Lajos 60 f, Gatt Lajos 1 k, Helsehein Ignác 1 k, Tiprovátz 1 k, Ziech Henrik 1 k, Róza Mátyas 2 k, Pollák Géza 1 k, Olvashatlan aláírás 1 k, ifj. Benczák Sándor 1 k, Csermák Gyula 10 k, Marosovics Gyula 1 k, N. N. 1 k, Popovics Péter 1 k, Kemény J. Pál 4 k, Csermák Ernő 1 k, Jock Károly 1 k, Tinusz István 1 k, Pilinsky 1 k, 40 f, Horváth 2 k, Spitzer Ignáczné 1 k, Balassa Jenő 1 k, Jakab Márton 1 k, Halász testület 20 k, D. C. 2 k, Jorgovits Szvetozár 2 k. Összesen 32 korona 40 fillér.

56. t. Ismeretlen adománya: 500 korona.
57. t. Oláh Géza úr adománya (Illava) 5 kor.
58. t. Szent Antal persely Szabadka adománya 50 korona.
59. t. Ertl József úr adománya 100 korona.
60. t. Baja város közönsége 2000 korona.

HIRDETMENY.

A „Bajai Gyümölcsészeti Egyesület” telephén mintegy 20 mm.

borszóló

(Kövi Dinka, Zöld Szilváni, Ezerjő és Olasz Rizling) kitűnő minőségben kerül eladásra. Megvenni szándékozók megtekinthetik a „Rezsőtelepen”, ahol bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Elő bajai körkemence, francia cserép és cземentárgyár

Ö. Spitzer Simonné és Társa, Bajan.

Körkemencében égetett téglá és cserép.

Francia

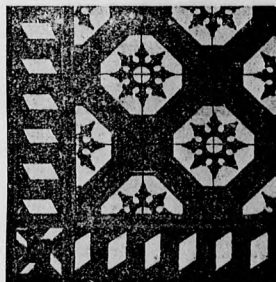
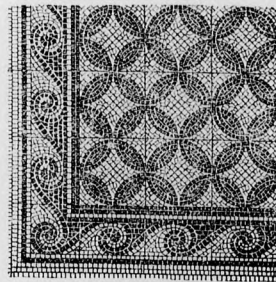
hornyos cserép. a legjobb és legolcsóbb tetőfedő-anyag.

Egyszerű és díszes

cземentlapok

és

márványmozaiklapok.

Mész és cземent, aszfaltlemez, kátrány,

nádszövet, gipsz, kavics, Dunahomok.

Szobrászmunkák. Műkötárgyak: kut-

fedél, oszlop fedőlap, lépcsők, vályuk,

jaszlak stb.

Beton, terrazó, keramit és aszfaltburko-

lasi vállalat.

Telefon: 33 szám.

Tessék árjegyzéket kérni.

A REKLÁM

Állandó, ésszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető elemé.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legskikeresebben, legjobban és legolcsóbban, meg tudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tanulmányos LEOPOLD GYULA szerkesztő

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54. sz.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnek hirdetések és reklámok az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen !!

Szöllővessző!

A világhírű

Delaware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlészet kincse.

A phyloxerának ellentáll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek. Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók! Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Jakáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged. (Somogy megye.)

Hölgyeim!

Gyönyörű fehér, üde arczbőrt lehet elérni a világhírű **BARCSAY-féle Szegedi Orgona-crème használatával.**

Mindennemű arcztisztáltságot, **pörösenést, sömört, májfoltokat** varázsszerűen eltüntet. Pár napi használat alatt még korosabb egyéneknek is **bajos, üde, ifju arczzínt** kölcsönöz, amit számos elismerőlevél bizonyít.

Egy tégely ára 1 korona.

Orgona-szappan elősegíti az arcz fehérségét és hamvas színét. Ára 70 fill.

Orgona-hőlgypor fehér, rózsá és crém színben. Ára egy doboznak 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Barcsay Károly gyógyszer-tárában Szegeden.

Baján kapható: **Dr. Makray László** gyógyszer-tárában.

Fizetési nehézségeket

kereskedők, gyárosok, hivatalnokok és iparosoknál bármily helyen szakember insolvenzia jelentés nélkül, jogi tanácsos közreműködésével rendez. A szükséges fedett egyezkedési hiteleket megszerzi. Csődök egyezkedése is elvállaltatik.

Bleier Fried és Társa

budapesti bejegyzett cég

Budapest, Erzsébet-körut-23.

Fillinger József

hordógyáros és dongafa-raktára
Ráczváros. (Pécs mellett.)

Ajánlja legjobb minőségű **hordóit** és **szüretelő kádjait**. Állandó kész hordóraktár 30 literől, 10000 literig.

Miután dongáimat saját erdőimben készíttettem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. vevőimnek a legjobb minőségű fából igen jutányos árakat számíthatok.

Málnási

SICULIA

gyógyforrás

bicarbonátokban és konyhasóban a kontinens legdusabb természetes alkalikus sós savanyú vize. Sziklarétegen átfut

— ártézi forrás —

Páratlan étvágygerjesztő és nyálkaoldó. Oldott alkatrészek összege 1 literben 18-3721 grm.

Mintaszzerűen berendezett töltőházban baktériummentesen palackozva.

Az összes eddig ismerl bel- és külföldi ásványvizek hatását jóval felülmulja a gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese és hólyaghurutos bántalmainál. Orvosi kitünések bebizonyították, hogy négyzerte nagyobb bicarbonát- és konyhasótartalma miatt a seltersi, vichi és gleichenbergi vizeknél sokkal ajánlatosabb. — A gyomorégést azonnal megszünteti.

Kezelőtulajdonos:

a Siculia részvénytársaság Málnásfürdőn
(Háromszék megye.)

Főraktár: **Stampfl Jenő** fűszerkereskedésében

Baja.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

A „SICULIA” névre tessék figyelni.

Minden könyvkereskedés után kapható dr. Müller orv. tan. immár 41-ik kiadásban megjelent, díjjal kitüntetett műve a

megzavart ideg- és nemi rendszerről.

Bérmétesen borítékban küldöm 1 kor. 20 fillérért levélbélyegben.

Röber Kurt, Braunschweig.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATAIA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: **könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok,** stb a legizlésesebb és díszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők.

Ügyszintén azok a legkedvezőbb részleffizelésre is szállíthatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.